

**Tað væntast, at talið av umsóknum til Í
menniskjum góður tokki, verður methøgt í ár.
Vikuskiptis Sosialurin varpar hesaferð ljós
á fátækadømi í Føroyum.**

MODELLMYND

– Tað eru umleið 450 familjur við umleið 900 børnum, sum á hvørjum ári fáa hjálp frá felagsskapinum »í människjum góður tokki« (ÍMG), svarandi til umleið 7 prosent av øllum børnum í Føroyum. Tað eru bert familjur við børnum, og sum hava sera trong figgjartilg kor, sum fáa hjálp frá ÍMG, skrivar arbeidsbólkurin.

Sambært heimasíðuni hjá felagsskapinum, vóru tað 200 av teimum barnafamiljum, sum í 2012 fingi jólahjálp frá ÍMG, sum høvdu minni enn 50 kr. at liva fyri um dagin. Umleið 75 prosent av umsøkjarunum, ið hava søkt um figgjartilgan stuðul frá ÍMG, hava søkt fyrr.

Í eini kanning hjá Fólkaheilsuráðnum – Gallup World Poll – svaraðu 7 prosent av teimum spurdu, at tey seinasta árið hava upplivað at hava havt trupult við at hava pening til mat, meðan 4 prosent svaraðu, at tey ikki høvdu havt nóg mikið av peningi til býli.

– Sostatt eru ábendingar um, at vit í Føroyum hava húski í fátækradømi, skrivar arbeidsbólkurin.

Virksemið hjá ÍMG savnar seg um jóltíðir, og nakað av uppmærkssemi er sostatt eisini um hetta munið. Tað var júst í kjalarvørrinum av kjakinum, sum fyri nøkrum árum síðani stóðst av jólahjálpinum hjá ÍMG,

har nógv varð tosað um væntandi vitan um fátækradømi í Føroyum, at ressursir vórðu eyðmerktar til at gera kanningar um inntøkubýti í Føroyum. Hagstova Føroya hevur síðstu trý árin í hesum sambandi við inntøkuhagtolum framleitt eitt fátækramark – tað sokallaða fátækkraváðamarkið (At Risk of Poverty). Hetta er tað fátækramarkið, sum flest lond nýta at eyðmerkja tey, sum eru fátøk.

– Fátækradømi í Føroyum skal ikki einsamalt verða ein spurningur um inntøkur, men skal lýsast út frá øðrum sjónarhornum og verða stuðlað av øðrum metodum fyri at geva eina breiðari mynd av og lýsa fátækradømi í Føroyum, skrivar arbeidsbólkurin.

Allýsing av fátækradømi

Fyri at kunna siga, hvør er fátækur, og hví tey eru fátøk, so er neyðugt við eini allýsing av fátækradømi. Hvat er tað at vera fátækur?

Ein grundleggjandi allýsing av fátækradømi er vantandi figgjartilgar og/ella materiellar ressursir. So kunnu vit spyrja víðari: nær er saknurin so stórus, at talan er um fátækradømi? Í nógvum pørtum av heiminum er viðkomandi at viðgera spurningin um treytaleyst fátækra-

dømi – tað er ikki at hava ressursir til grundleggjandi tørv.

– Grundleggjandi tørvur er føði, klæðir, og tak yvir høvdið. Tað er hetta, sum liggur til grund fyri almenna fátækramarkinum í USA, sum er grundað á eina kurv av vørum, sum skal til fyri at kunna liva heilsuliga forsvarligt.

Treytaleyst fátækramark er serliga viðkomandi í ikki-framkomnum londum, har tað ikki er ein sjálfvlgja at fáa nøktað grundleggjandi tørvir. Í fjølmíðlunum hava vit tó hoyrt um fólk í Føroyum, sum ikki hava ráð at keypa mat til sín sjálvs, tí tey raðfesta børnini fram um, skrivar arbeidsbólkurin.

Hjálparfelagsskapurin ÍMG vísir eisini á, at hetta er vanligt í nógvum familjum í Føroyum. Hetta má metast at vera nakað, sum líkist treytaleysum fátækradømi.

– Í norðurlondum og her í Føroyum er tó meira vanligt og viðkomandi at viðgera spurningin um lutfalsligt fátækradømi ella at vera í fátækkraváða. Tað vil siga, at livikorini skulu síggjast í mun til tað samfelag, sum ein er partur av, sigur arbeidsbólkurin.

Menniskja er ikki bara ein vera við grundleggjandi kropsligum tørv, men er ein sosialur samfelagsborgari,

GG! Hesar viðmerkingar eru brot út álitinum um føroyskt fátækramark, sum varð handað táverandi landsstýriskvinnuni í almannamálum, Anniku Olsen, í 2014. Arbeidsbólkurin varð samansettur av:

- **Heri Petersen, Almanamálaráðið**
- **Michael Feldballe Hansen, Almanamálaráðið**
- **Høgni Vilhelm, Hagstova Føroya**
- **Jóannes Jacobsen, Copenhagen Business School og Fróðskaparsetur Føroya**
- **Marjun Berg, Almannaverkið**
- **Og Sonju Jógvansdóttir, sum tó fór úr nevndini stutt áðrenn álitid var handað landsstýrinum**

sum skal liva og virka á jøvnum føti við onnur.

– Tað vil siga, at vit viðurkenna, at fátækradømi ikki einans kann byggjast á, at människja hevur objektivan tørv, men at hesi eru tengd at tí samfelagi, sum mann er partur av. Fátækrahugtakið fær sostatt ein sosiologiskan relevans, tí umframt figgjartilgan mátt verður talan eisini um sosiala integrasjón.

Tað, at kunna liva og virka á jøvnum føti við onnur, merkir, at tað er gjørligt at fáa tann kost, luttaka í tí virksemi og hava tey livikor, sum eru vanlig, ella í minsta lagi eru alment viðurkend í tí samfelagnum, sum ein er partur av.

– Hvat krevst fyri at halda seg omanfyri minstamarkið er ikki eitt fast virði. Ymisk samfeløg hava sjálvandi ymisk minstumørk, og minstamarkið broytist eisini yvir tíð

innanfyri tað einstaka samfelagið, skrivar arbeidsbólkurin í álitinum.

– At vera fátækur er varandi at vera avmarkaður frá teimum materiellu ressursunum og avmarkaður frá at liva eitt lív, sum er í tráð við alment aksepterað livikor og lívshátt, og tað ikki er møgult sjálvur at koma úr stóðuni. Tv.s., at fátækradømi er ikki nakað, sum er sjálvvalt, staðfestir arbeidsbólkurin.

Havast skal í huga, at fátækur er ikki nakað, mann er í ein dag ella tveir mánaðir.

– Lesandi, sum bert liva av ÚS, eru sostatt ikki fátøk, tí vanligu er talan um eina sjálvvalda stóðu, sum sannlíkt verður broytt, tá útbúgvingin er liðug. Harumframt eru nøkur, sum sjálvi hava valt ein øðrvísi lívsstíl við avmarkaðum materiellum livistøði, sum vit heldur ikki síggja sum fátøk, staðfestir arbeidsbólkurin.